

V. NEKROLOGI

ŻEGNAMY PROFESORA ZBIGNIEWA LEOŃSKIEGO (1929–2006)

24 lipca 2006 r. zmarł w Poznaniu prof. zw. dr hab. Zbigniew Leoński. Odszedł w czasie wakacji, jakby nie chciał przysparzać kłopotów społeczności akademickiej, z którą związany był przez całe niemal swoje życie. Profesor Zbigniew Leoński był uczonym, nauczycielem akademickim, twórcą szkoły naukowej, organizatorem życia naukowego, pełnił liczne funkcje publiczne. Był zarazem człowiekiem skromnym, nie narzucającym swojej obecności otoczeniu. Niewiele mówił o sobie i tylko najbliżsi wiedzieli o Jego różnych kłopotach i zmartwieniach, jak również o Jego dokonaniach i sukcesach. A wielkość i różnorodność dorobku Profesora jest niezwykła, na miarę Jego talentu i Jego pracowitości. O wielu Jego dokonaniach można przeczytać w księdze pamiątkowej pt. *Z problematyki prawa administracyjnego i nauki administracji* (wyd. Terra, 1999), którą z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin ofiarowało Mu grono uczniów, współpracowników i przyjaciół. Niektóre fakty z życia Profesora warto i w tym miejscu przypomnieć, tym bardziej że Profesor nie zaprzestał działalności naukowej z dniem przejścia na emeryturę w 2000 r.

Profesor Zbigniew Leoński urodził się 20 października 1929 r. w Klesowie, byłym woj. wołyńskim (obecnie Ukraina) w rodzinie nauczycielskiej. Tam ukończył szkołę podstawową. Okupację spędził w Słupcy, pracując od 12 roku życia fizycznie w przedsiębiorstwie niemieckim. Po zakończeniu wojny ukończył w Poznaniu gimnazjum ogólnokształcące, a następnie liceum pedagogiczne. Całe swoje dalsze życie Profesor związał z Uniwersytetem Poznańskim, z Wydziałem Prawa, a później z Katedrą Prawa Administracyjnego. Już bowiem w 1948 r., a więc mając 19 lat, podjął studia na Wydziale Prawa, które ukończył w 1952 r. W czasie ostatniego roku studiów rozpoczął pracę w charakterze aplikanta sądowego. 1 grudnia 1952 r., po zdaniu egzaminu kursowego, został przyjęty na studia aspiranckie w Katedrze Prawa Administracyjnego. Pod kierunkiem swego mistrza naukowego – prof. Mariana Zimmermanna przygotował rozprawę kandydacką na temat odpowiedzialności dyscyplinarnej, uzyskując w 1957 r. stopień kandydata nauk prawnych. Rozprawa habilitacyjna, poświęcona radom narodowym i tzw. jednostkom nie podporządkowanym radom, była podstawą uzyskania w 1963 r. stopnia doktora habilitowanego. Za tę rozprawę Profesor otrzymał nagrodę II stopnia w konkursie „Państwa i Prawa”. W 1971 r. Profesor Zbigniew Leoński otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1976 r. tytuł profesora zwyczajnego. W 1964 r. Profesor został kierownikiem Zakładu Prawa Administracyjnego, a w latach 1981-2000 kierował Katedrą Prawa

Administracyjnego i Nauki Administracji UAM, w latach 1972-1981 był prorektorem Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Obok wielu innych jeszcze obowiązków organizacyjnych na Uniwersytecie Profesor pełnił funkcje naukowe i organizacyjne również poza UAM. Wskazać tu należy m.in. następujące: prorektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Poznaniu w latach 1996-1999, członka Komitetu Nauk Prawnych PAN, członka Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (pięć kadencji), przewodniczącego Zespołu Prawa Administracyjnego w Radzie Legislacyjnej, rzeczoznawcy Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Te tak liczne obowiązki organizacyjne nie przeszkadzały Profesorowi Zbigniewowi Leońskiemu w niezwykle aktywnej działalności naukowej. Jej efektem jest kilkaset prac naukowych. Publikacje, uważane za najważniejsze w dorobku naukowym, składają się na zbiór liczący około 400 pozycji. Pod względem merytorycznym przedmiotem badań naukowych Profesora były zagadnienia z dziedziny nauki administracji, polityki administracji oraz wszystkich działów prawa administracyjnego, również procesowego (egzekucyjnego). Wśród dzieł poświęconych ustrojowi administracji publicznej wiele było prac o charakterze porównawczym, z których liczne zostały opublikowane za granicą. Związane to było z aktywną współpracą Profesora z różnymi ośrodkami naukowymi w Niemczech, z Wydziałem Prawa Uniwersytetu w Brnie, Uniwersytetu Karola w Pradze oraz Uniwersytetu we Lwowie. Wyrazem wysokiej oceny tej współpracy były wyróżnienia przyznane Profesorowi, jak np. Medal Uniwersytetu Karola w Pradze.

Do najważniejszych nurtów dorobku naukowego Profesora Zbigniewa Leońskiego, obok problematyki nauki administracji, zaliczyć należy badania nad: odpowiedzialnością dyscyplinarną w prawie polskim, egzekucją administracyjną, podziałami terytorialnymi, ustrojem administracji terenowej oraz materialnym prawem administracyjnym. W tym ostatnim zakresie, obok ogólnej problematyki teoretycznej, były to badania, których przedmiotem czynił Profesor w szczególności normy prawa budowlanego, prawa o szkolnictwie wyższym, o działalności gospodarczej oraz o zakładach opieki zdrowotnej. Jeśli chodzi o ustrojowe prawo administracyjne, przedmiotem badań były w szczególności zasady ustroju administracji publicznej oraz zasady organizacji i funkcjonowania organów administracji terenowej, w szczególności samorządowej. W ramach krótkiego, z założenia, zarysu biogramu Profesora Zbigniewa Leońskiego nie sposób przedstawić nawet najważniejszych wątków poruszanych w imponującym dorobku naukowym Profesora. Należy jednak podkreślić, że efektem niezwyklej aktywności i płodności Profesora są dzieła naukowe zawsze wnoszące wiele nowego do nauki prawa, bądź – w przypadku licznych podręczników akademickich – będące dla studentów źródłem wiedzy podanej w sposób jasny i uporządkowany. We wszystkich bowiem swoich pracach Profesor dał się poznać jako rzetelny i wnikliwy badacz naukowy i zarazem nauczyciel akademicki. Przez swą działalność naukową Profesor Zbigniew Leoński wszedł do grona najwybitniejszych przedstawicieli nauki prawa administracyjnego w Polsce, a Jego dorobek naukowy jest znany i ceniony w wielu ośrodkach akademickich za granicą. Do największych osiągnięć Profesora w zakresie dydaktyki zaliczyć należy liczne podręczniki akademickie. Na uwagę zasługują w szczególności wydawane przez wydawnictwo C. H. Beck podręczniki: *Nauka Administracji*

(wydanie 5, Warszawa 2004), *Materialne prawo administracyjne* (wydanie 7, Warszawa 2005), *Samorząd terytorialny w RP* (wydanie 5, Warszawa 2006).

Działalność Profesora Zbigniewa Leońskiego cieszyła się niesłabnącym uznaniem, czego wyrazem były liczne odznaczenia. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, nadto otrzymał nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za całokształt osiągnięć naukowych i dydaktycznych.

Po przejściu na emeryturę Profesor nie zaprzestał intensywnej pracy naukowej i dydaktycznej. Był aktywny do samego niemal końca. Jeszcze w czerwcu bieżącego roku uczestniczył z referatem w konferencji naukowej w Krynicy. W ostatnich miesiącach wręczał współpracownikom kolejne wydania swoich książek, rozbudowane, pogłębione, zaktualizowane.

Można by jeszcze długo wymieniać dokonania i zalety Profesora Zbigniewa Leońskiego, uzasadniając wielkie rozmiary straty, jaką śmierć Profesora przyniosła polskiej nauce prawa administracyjnego i nauce administracji. Profesor odszedł, ale nadal będzie z nami, przez naszą pamięć o Nim i przez swoje wielkie dzieła, z których prawnicy i administratywiści korzystać będą przez długie jeszcze lata.

Zbigniew Janku